

Ter herinnering aan Alice - Noud, broertje

Dit zal niet gaan meevallen.

Maar ik ben – denk ik – degene hier die Alice het langst heeft gekend: heel mijn leven, bijna 60 jaar.

Ze was er gewoon.

Altijd.

En ik moet een groot geheim onthullen: Ze had geen twee, maar drie kinderen. Michiel, Suzanne... En ik!

Als meisje was Alice geen poppenmoeder. Dat hoefde ook niet. Waarom zou je met poppen spelen als je een klein broertje hebt... Van kleins af werd ik door haar gewassen, in bed gestopt, ze ging mee naar de tandarts met steevast groot spektakel..

Hoe dapper ze ook was, bloed zien was niet haar sterke kant. Op een dag lag mijn nagel eraf. Alice moest mee naar de dokter om mijn vinger vast te houden zodat de dokter hem kon ontsmetten. Even later vraagt ze met een klein stemmetje: kun jij je vinger zelf even vasthouden?.. waarna ze flauwvalt op de vloer.

Ze nam me mee naar de film waar ik kon kennismaken met de sentimentele kant van Alice. Wist u dat je uitstekend kunt snotteren bij My Fair Lady of bij Mary Poppins? Ze deed het met overgave! Een sentimentele film? Je kon erop wachten dat bij Alice de zakdoeken tevoorschijn kwamen!

Toen Alice en haar vriendinnen in hun opleidingen terecht kwamen moesten er allerlei dingen op kinderen worden uitgeprobeerd. Dus: Alice leverde het kind: ik dus. Linoleumsnijden met Toos, weven met Trudy, allerlei kweekschooltestjes maken voor Alice.... Er was altijd wel iets. En in de vakantie altijd met Alice wel iets cultureels doen. Dus heel wat musea gezien.

Toen ik opgroeide werd Alice mijn grote voorbeeld en mijn grote vraagbaak. O, even Alice vragen, die weet wel hoe je dat aanpakt. O, even Alice vragen, die lost het wel op. Even Alice vragen, die kent het

antwoord. De tips en de aanwijzingen kwamen dan vanzelf. Per kilo als je niet oppaste.

En dat ging dan allemaal met veel lawaai. Onze stemmen zijn wat 'aan de luide kant' zullen we maar zeggen. Dat werd een keer duidelijk toen Martin op een middag verontrust de kamer in kwam en vroeg: jullie hebben toch geen ruzie? Ruzie? Hoe kom je daar bij? Nou jullie zitten zo te schreeuwen tegen elkaar...

Te schreeuwen? Welnee, we zitten gezellig te kletsen.

Maar eigenlijk was Alice mijn tweede moeder. Mijn waakhond. Mijn in-het-gareelhouder. Mijn klankbord, mijn steun en toeverlaat, mijn leermeesteres van dingen die je met je handen maakt tot levenswijsheden. Mijn hele leven lang.

En nu? Geamputeerd. Zo voelt dat. En zo zal dat wel blijven. Niet meer het kleine broertje. Ik moet nu groot worden. Want mijn grote zus is er niet meer. Dag Alice.

Ter herinnering aan Alice – Henk Loman (buurman)

Twee weken geleden nam ik in deze kerk afscheid van een vriend: hij was pas 65 jaar. Ik schreef voor hem een gedicht waarin ook Alice voorkomt, ongenoemd weliswaar en ook ongevraagd, waarvoor mijn excuses. Het begint zo:

*Ik ontmoet hem veel te vaak
de laatste tijd
die Hein of Pietje of
hoe hij ook mag heten.
Steeds incognito
gehuld in andere mensen.
Laatst nog
staarde hij me aan
door de ogen van mijn buurvrouw
en niet veel later
door die van een
achttienjarig meisje
dat hij eerder al bezocht had
maar die hem toen nog
uit haar lijf kon jagen.*

...

Nu sta ik hier weer, om afscheid te nemen van mijn buurvrouw, Alice: zij was pas 68 jaar.

Ik hoef niemand hier te vertellen hoe meedogenloos de dood toeslaat. Hij is per definitie de ergste vijand van ons leven, maar tegelijkertijd de enige zekerheid in ons bestaan. Zodoende is hij ook een troost. Groter kan een paradox niet zijn; niet platter een cliché.

Twee weken geleden heb ik nog een uur aan haar bed gezeten. We spraken over haar beperktheden en ook over de naderende dood,

waarover zij heel nuchter sprak. Maar na een minuut of vijf zei ze: *Zo, nou is het wel genoeg over mij gegaan. Hoe is het hiernaast?*

Even zag ik weer de glinstering in haar ogen toen zij vertelde over haar jeugd in Breda, over de vakantie met vriendin Toos en nog wat meiden in twee Morris mini's naar Spanje, over koken, hoeden maken en nog veel meer. Toen werd ze moe en doezelde in slaap.

Eergisteren was Martin even bij me en natuurlijk spraken wij over Alice. Het gesprek meanderde van leuke herinneringen, via haar heroïsche strijd tegen de vreselijke ziekte, langs zijn eerste ontmoeting met een schooljuf in 1966, van hun huwelijk in 1970, van het waardige afscheid toen Alice in alle rust insliep, over de mooie bloemen van Nel die op de kist liggen en nog veel meer, tot de manier waarop hij wil dat we afscheid nemen van zijn geliefde vrouw.

Maak het niet te zwaar, Henk, zei hij; wij willen het leven van Alice gedenken en niet haar dood.

Vooruit dan maar:

Alice, Alice, wie was nou toch Alice?

Ik zal u de Engels versie van deze rap besparen, al heb ik die regelmatig voor haar gescandeerd als ze iets deed of zei wat mij verbaasde. Daar hield ze van, van deze humor. Want Alice moest je leren kennen:

In de zomer van 1979 denderde zij mijn leven binnen. Denderde, jazekeer, want Alice was vanaf het begin meteen duidelijk aanwezig. Over de heg hoorde ik haar luide stem in staccato haar mening geven over van alles en nog wat. Alsof een schooljuf een lastige klas onder de duim moest houden. Haar bulderende lach zal ik nooit vergeten.

Daar ga je niet mee kuieren, wist ik meteen. Ook haar lichaamstaal versterkte dat idee: haar gebaren waren kort, afgemeten, abrupt; zij liep

in een ferme pas. Alles aan haar was kordaat. Als zij met haar gezondheidsklompen de houten trap op struinde, bleek hoe slecht de geluidsisolatie in onze twee-onder-een-kapper was.

Wie Alice niet goed kende, vond misschien dat zij stuurs keek: haar mondhoeken hadden de neiging naar beneden te buigen, waardoor zij een norse indruk maakte.

Alice moest je leren kennen!

Maar als je die moeite nam, en als zij dat toeliet, ontdekte je onder dat pantser van stoerheid een gedreven, enthousiaste, gepassioneerde, geëngageerde, behulpzame en gevoelige vrouw.

Je moet niet denken dat zij die gevoelens graag uitte. Dat vond ze maar niks. Ze moest niets hebben van femelarij, gejack, gezeur, gejammer, geklaag of gejeremieer. Dat accepteerde ze niet van mannen, noch van vrouwen. Als zij kon horen dat ik deze pluimen in haar gat stak, zou ze zeggen: *Lazer op, Loman, met die flauwekul!*

Ook op de Bommesee moesten ze even aan haar wennen. Zomaar een vrouw die recht voor zijn raap zei waar het op stond, die niet hield van geroddel, van achterklap, van geveins, van gekonkel, van draaikonterij. Nee, als Alice iets zei, dan wist je dat ze het meende en je wist ook precies wat ze bedoelde. Al gauw hadden de meeste tuinders dat in de gaten en ze waardeerden haar daarom.

Zij was ook een zorgzame moeder en oma die met een stralende blik vertelde over haar kinderen en kleinkinderen. Of ze haar trots aan Michiel en Suzanne zelf liet blijken, weet ik niet. Alice zat zelf niet te wachten op complimentjes en ze deelde ze ook niet te vaak uit. Je moest maar weten hoe het zat. Punt!

De verhuizing naar Bergen op Zoom heeft Alice de nodige moeite gekost. Gelukkig stonden in juni 1979 in de Richard Holstraat de ramen van Huize

Stalpers wijd open. Maarten repeteerde zich het apelarazus om toegelaten te worden tot het conservatorium. Alice genoot daarvan intens en toen haar zoontje ook saxofoon ging spelen, was ze zo trots als een pauw. Jarenlang heeft Michiel de toeter niet meer aangeraakt, maar gelukkig is hij nu weer begonnen met spelen. En Alice heeft dat nog net meegekregen. Hij weet in ieder geval dat hij één aandachtige luisteraar heeft. U begrijpt waarom Maarten Stalpers vandaag laat horen wat Alice toen al zoveel plezier bezorgde.

Ik kan nog urenlang over Alice praten. Dat heb je als je zo dicht naast elkaar woont. We hebben elkaar nooit overlopen. We zijn gewoon goede burenen: u kent ze wel uit dat spreekwoord. Als we elkaar nodig hebben, zijn we er voor elkaar. Bij de Van Bilsens ligt een huissleutel voor Chrisje en Hein als ze die van hen vergeten zijn. Ik kan me geen betere buurvrouw voorstellen. En ook geen betere buurman, als hij dat maar weet!

Alice denderde mijn leven in en ze is er stilletjes uitgeglipt. Wij gaan haar missen:

De Richard Holstraat verliest een stoere, sterke, geweldige vrouw.

26 februari 2011

Ter herinnering Alice - Harrie Doeland (vriend)

Vorige maand vroeg Alice Rietje en mij om nog eens langs te komen. We gingen graag op weg, ondanks het bange voor gevoel en naarmate we Bergen naderden, maakten we ons meer zorgen: "Hoe zal het met Alice zijn? Het zal toch niet de laatste keer zijn, vroegen wij ons af."

Toen wij haar zagen, waren we gerustgesteld. Alice zat er fris, bijna feestelijk bij zo tussen het tulpenmotief van haar nieuwe bedovertrek en met een prachtig boeket aan haar voeten. Het was een winterse dag buiten, rondom haar leek het wel lente. Alice zat uiteraard rechtop, niet geveld of verslagen en nog steeds de regie én het vertrouwde sigaretje in de hand. Ze hielp ons snel uit de droom. Zelfverzekerd en zonder omhaal vertelde ze hoe de zaken ervoor stonden. Zo kenden we haar al van vroeger: Alice, de realist, de nuchterheid zelve.

Zo kwam ze ook september 1967 44 jaar geleden de Doornboschool in Breda en daarmee onze wereld binnen. Niet met de omzichtige terughoudendheid die je van een beginnende juf zou verwachten, maar met de vastbeslotenheid van iemand die wist wat ze wilde.

We moesten er even aan wennen. We: dat waren wij vieren, Ad, Martin, Willem en ik, een tamelijk eenkennige en besloten club van langstbenoemden. Alice liet zich van stond af aan niet door deze gevestigde orde imponeren. Wars van aanstellerij, open en direct in haar commentaar, geen blad voor de mond nemend imponeerde zij **ons**. Van de andere kant maakten wij gretig gebruik, soms misbruik van haar hulpvaardigheid en bij voorkeur van haar rode eend. Toen zij ook nog solidair was met ons voorzichtig geknaag aan de stoelpoten van het bestuurlijk gezag, werd zij een van ons.

Sterker nog, gaandeweg bleek zij binnen ons vijftal de daadkrachtigste: waar wij twijfelzieke knopen legden, hakte Alice ze door onder het motto: niet zeuren, maar poetsen.

Opmerkelijk was haar bijna moederlijke zorg voor ons. Elk van ons heeft op enigerlei wijze zich mogen verheugen op haar doortastende aanpak.

Wat dat betrof, ik herinner mij Alice in haar rol als mijn coach en cursusbegeleidster. Ik was doende met mijn studie voor akte Engels en Alice was inmiddels begonnen aan de akte Beeldende Vorming. Mijn moeizame vorderingen ongeduldig volgend, mijn wekelijks geklaag dienaangaande beu. besloot ze ter morele ondersteuning zich ook in te schrijven voor de cursus Engels. Zo moeilijk kon dat toch niet zijn! Dat ze meer dan een half jaar achter lag, was gezien haar halve Engelse komaf geen beletsel. Zo togen wij wekelijks in haar rode eend naar de cursus, waar Alice haar boeken op tafel legde, die ze thuis trouwens zelden opendeed en vervolgens het hoogste Engelse woord voerde, in eerbiedige bewondering beluisterd door de overige cursisten en een verblufte cursusleider.

6 Weken voor het mondeling examen ontdekte Alice dat er te veel Bredaas in mijn Engelse uitspraak zat. Er moest meer Oxford in. Alice wist daar wel raad mee. Ze duwde mij andermaal haar rode eend in en voor ik het wist, stond ik op de stoep van ma Bakker. 5 weken lang, tweemaal per week, las ik daar hartje zomer voor uit Christmas Carols van Dickens, kritisch beluisterd door moeder en dochter. We slaagden allebei voor onze akte Engels: Alice al beeldhouwend en kleiend en ik moeizaam blokkend, maar tot grote voldoening van Alice met een 7 voor uitspraak, mijn hoogste punt trouwens.

Ik weet zeker dat ik ook voor de anderen spreek, als ik zeg dat die tijd op de Doornboschool de mooiste jaren waren van onze onderwijsloopbaan. Een jongensachtige tijd vol humor en soms gewone simpele lol. Het waren jaren vol verwachtingen en optimistische vooruitzichten. Alles wat hierna volgde was bij voorbaat minder Uiteindelijk gingen we elk onze eigen weg; Martin en Alice bleven, sterker nog ze trouwden. De schone voleinding van een vriendschap.

De band tussen ons vijftal bleef, ondanks het feit dat we elkaar slechts

incidenteel zagen. Alice waakte, zorgzaam als altijd, over het voortbestaan ervan.

Suzanne wees mij enkele weken geleden op het lied "Een handvol vrienden" van Gerard van Maasakkers: ik vond er de geest van die jaren in terug:

*"een handvol vrienden, meer hoeft dat niet te zijn
voor het stikken van het lachen,
voor het stillen van de pijn".*

Treffender kan ik het niet zeggen. De lach vinden we terug in die Doornbostijd en de herinneringen daaraan.

De pijn diende zich anderhalf jaar geleden aan. Wij konden hem helaas niet stillen, hoogstens door ons medeleven verzachten. Alice zullen we niet meer tastbaar ontmoeten, maar we houden haar levend in onze 44-jarige vriendschap, 2/3^e deel van ons leven, We koesteren de herinnering aan haar, herinnering die we inmiddels omlijst hebben met diep respect en bewondering, hoewel ze dat ook weer wel overdreven zal hebben gevonden.

Bedankt Alice voor je zorg en je vriendschap.

26 februari 2011

Ter herinnering aan Alice – Christ Dietvorst (voorzitter Bommesee)

Martin, kinderen, kleinkinderen, familie en vrienden,
Alice, de secretaris van de A.V.V.V. Bommesee, mijn secretaresse.
Met jouw aantreden als bestuurslid, 12 jaar geleden, kwam een persoonlijkheid in het bestuur. Een stem die duidelijk overkwam, eerlijk en direct en met het hart op de juiste plaats. Je werkte je snel in en wist alles van het reglement en de statuten.

De betrokkenheid met de vereniging groeide en blééf, bleef tot het laatste toe. Met bestuursvergaderingen rond jouw bed. Het volhouden bezorgde je ook afleiding en je voelde dat we je niet wilden en konden missen. De betrokkenheid werd afgerond met de meest recente ledenlijst per 1 januari j.l. en het telefoontje : "ga nu maar uitkijken naar een opvolger!" In de loop van de jaren werd het archief digitaal gemaakt en een goed overzicht werd gemaakt van de geschiedenis van alle tuinhuisjes. Het volledig archief heb je geordend en gecompleteerd. Contracten waren voor alle nieuwe leden duidelijk, met de mededeling dat je lid werd van een vereniging met al haar verplichtingen. Je probeerde na te gaan waarom mensen bepaalde dingen doen. Daardoor ontstond vaak extra begrip en kwamen besluiten beter tot stand. Door de bodywarmers, die jij aanschaftte, waren de leden duidelijk herkenbaar bij de activiteiten en jij liep vol trots rond met een door je zelf gecreëerde hoed. Je creatieve vaardigheden uitten zich ook tijdens de door jou verzorgde cursussen bloemschikken.

Het koffie drinken op de zaterdagochtend vond je ook een belangrijk element om de saamhorigheid te bevorderen, maar daarnaast ook de oproep om aanwezig te zijn bij het onderhoud van het complex. Een belangrijke bijdrage werd door jou samen met Martin geleverd aan het jubileumboek ter gelegenheid van het 30 jarig bestaan van onze vereniging.

Daarnaast zorgde je goed voor het bestuur en waren we welkom bij jullie thuis voor een culinair hoogstandje samengesteld met groenten van de Bommesee.”

Een telefoontje was voldoende om snel wat gegevens te krijgen en zo was je mijn rechterhand en toonde volop interesse in persoonlijke zaken en werd “mijn secretaresse”: mijn sterke secretaresse.

De vlag hangt nu halfstok, maar morgen mag hij weer in top als dank wat je voor onze vereniging heb gedaan.

Het leven hier op aarde is eindig. Een 17 eeuws gedicht zegt alles:

Heer Jezus heeft een hofken waar schoon bloemen staan

Daarin zoo wil ik plukken gaan, het is wel gedaan.

Ik hoop dat je van die tuin zult genieten, zoals je ook genoot van je tuin op de Bommesee.

Alice, hartelijk dank voor alles wat je voor onze vereniging gedaan hebt.

Dank je wel.

26 februari 2011

Ter herinnering aan Alice – Jo Staps (voorganger en vriend)

Het was een sterke vrouw tot aan het einde toe. IJzersterk was ze de periode van ziekte en afbraak. Ze maakte diepe indruk op degenen die haar de laatste maanden bezochten.

Martin, Suzanne en Michiel waren bijzonder trots op haar ook om de wijze waarop ze hen met haar woorden hielp overeind te blijven. Een sterke vrouw, prominent in beeld gekomen. Ze was altijd duidelijk aanwezig mede doordat ze zoals dat heet vierkant uit de hoek kon komen. Ze was zelf niet zo'n denker, zeiden jullie, meer een doener, maar ze kon je wel behoorlijk te denken geven door haar rake opmerkingen.

Zoals ze ook haar ziekte "aanpakte" –want zo mag je dat wel noemen- dat was heel bijzonder: manmoedig zou je haast zeggen. Zo was ze tot het einde noot zielig of treurend, maar dóórvechtend. Telkens maakte ze een nieuwe start en zei dan: "Het is niet belangrijk wat ik niet meer kan, maar belangrijk is wat ik wel kan."

En ze heeft nog heel wat aangepakt. Ze wilde alle wolrestjes die ze nog had, van haar moeder over gehouden, aan elkaar werken in een grote spreij of deken. Niet zo maar een rand er omheen. Nee helemaal ingevuld. De hoofdbehandelaar in Rotterdam –zelf noemde ze hem de hoofdaannemer- was ook onder de indruk vanwege haar optimisme in combinatie met haar realisme.

Ze heeft eigenlijk al van jongs af indruk gemaakt op mensen: "nou nou", zeiden de vrienden van vroeger met Martin toen ze haar, de nieuwe juf op het schoolplein bezig zagen. "Een ferme tante! Wie hebben ze nu binnengehaald?" Het was duidelijk niet de lieve knuffeljuf, maar een juf die orde op zaken stelt. Wist jij veel, Martin, dat jullie enkele jaren later iets met elkaar zouden krijgen zoals dat heet! Ze is altijd die juf gebleven die orde op zaken wilde stellen en die bezig bleef met opleiden en nadenken over opleiden. Daarbij was ze vooral praktisch: ze wilde mensen iets leren, iets meegeven, hen leren de dingen zelf te doen. Ze nam het niet van je over, zei Suzanne, je moest zelf doen. Dat praktische was bij

alle denkwerk aanwezig. Als er problemen waren zei ze: "ga na waarom mensen problemen hebben en dan kun je oplossingen zoeken en die vind je dan ook". Praktisch, altijd op zoek naar oplossingen.

Van de kleinkinderen heeft ze veel te kort kunnen genieten. Lieve Jules is er niet bij, maar hij is er wel natuurlijk, meegekomen met Suzanne en Johan. "Papa" zei Noah tegen Michiel "waarom huil je nou". Michiel: Oma is ziek en ze gaat al gauw dood" "Papa" zei Noah "dat geeft toch niks, je kunt toch nog van haar dromen!" en praktisch als zijn oma zei hij ook nog "Als oma dood is kan ze samen met opa Wil de sterretjes aan doen".

Geregeld dus.

Jullie zullen haar missen, met al haar robuuste opmerkingen, met haar zorg en toewijding, met haar sterke karakter.

Uit vuur en ijzer wordt een mens gebouwd en steeds opnieuw geboren zullen we zo dadelijk zingen. Jullie lied, een lied om te lezen en te herlezen, om te zingen vooral. Het hoort tot de oudste liturgische teksten van Huub Oosterhuis. Van die teksten, die soms ook vierkant en markant zijn, hielden jullie. Je herkende je er in. Het is een lied dat past bij het nooit opgeven, het steeds doorgaan "om niet te zijn verloren". De laatste regel: Om leven in lief en leed gaan mensen tot elkander!

Dankbaar zijn jullie om wie ze geweest is en zal blijven. Dankbaar om hoe ze jullie bij de hand hield in deze uiterst moeilijke maanden. Maanden waarin ze haar geloof praktisch beleefde: help elkaar overeind als dat nodig is. Laat weten dat je elkaar graag mag al gebeurt dat gebrekkig of hoekig. Laat weten dat je de ander, dat je mensen de moeite waard vindt. Daarin kan iets voelbaar zijn van dat wat we altijd God noemen. Over God niet te veel praten, doen wat je moet doen elkaar verder helpen en geen baas spelen over mensen, daar zijn ze te goed voor.

Jullie mogen trots zijn op haar, ze was en is dat waard. Houdt elkaar vast en houdt ons ook maar vast. Trek ons erbij als dat nodig is, we willen dat ook al weten we niet altijd hoe dat moet. Haal ons er maar gewoon bij als je dat wilt.

De zaken zijn op orde gebracht. Daar heeft ze voor gezorgd. Tot op het laatste moment. Haar postzegels waren nog niet helemaal op orde, dat moest nog gebeuren en het gebeurde op zaterdag en zondag. Nog even afwerken, ik heb ze tenslotte van thuis meegekregen van haar moeder. Het lijkt wel bijbels: daarna kon ze in vrede gaan.

We hebben de afgelopen week natuurlijk veel over haar gepraat, vele herinneringen opgehaald, haar getypeerd en geweten dat je een mens nooit doorgronden kunt. Maar in dat uitwisselen kwam ze af en toe bij ons terug; dat mag nog lang zo blijven.

Praten over God en geloof? Dat was niet zo haar ding, maar ze herkende heel precies als iets goeds van doen had met die inspiratie van die man uit Nazareth, of het met gerechtigheid, met eerlijkheid, met menslievendheid en humaniteit te maken had. Zo niet dan was haar oordeel scherp en onverzettelijk. Welke bisschop of paus, pastoor of kapelaan ze dan ook moest weerstaan. Eén heeft haar nooit kunnen weerstaan en ze nam hem mee en hier zijn jullie nu: gedrieën gaan jullie verder. Wij gaan verder en zeggen A Dieu. God bless you.

26 februari 2011